

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- α) Λ
- β) Σ
- γ) Λ
- δ) Σ
- ε) Λ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο τίτλος του Κειμένου 1 «**Αυτή η «νόσος» χτυπά μόνο νέους**» αποδίδει με εύστοχο τρόπο το θέμα του, καθώς σε όλο το κείμενο γίνεται λόγος για την ανεργία, η οποία χαρακτηρίζεται στην προτελευταία παράγραφο ως «νόσος». Επίσης, στο κείμενο το κοινωνικό φαινόμενο της ανεργίας συνδέεται με τους νέους, οι οποίοι παρουσιάζονται ως τα βασικότερα θύματά του. Από την άλλη, ο τίτλος είναι σύντομος, με μεταφορική λειτουργία της γλώσσας, ειδικά η λέξη «νόσος» σε εισαγωγικά αποδίδει την αρνητική διάσταση του φαινομένου της ανεργίας με τρόπο που παρακινεί τον αναγνώστη / την αναγνώστρια να διαβάσει το κείμενο, για να κατανοήσει το περιεχόμενο και νόημα της λέξης. Ενδιαφέρον έχει και το ρήμα «χτυπά» που έχει μεταφορική σημασία και επιτονίζει τους κινδύνους που απειλούν τους νέους. Ανάλογο ρόλο (επιτονισμού) έχει και στην αρχή του τίτλου η δεικτική αντωνυμία «Αυτή».

Ένας τίτλος με κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας θα ήταν ενδεικτικά: «Η ανεργία αποτελεί ένα σύγχρονο πρόβλημα, κυρίως για τους νέους».

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Παραδείγματα συνυποδηλωτικής/μεταφορικής χρήσης της γλώσσας:

- η ελληνική ασθένεια
- το αντίδοτο στη νόσο
- που δεν θα μασκαρεύει τα κοινά δηλητήρια σε ανταλλακτικές αξίες.

Η επιλογή της χρήσης συνυποδηλωτικής/μεταφορικής γλώσσας δικαιολογείται με βάση το θέμα του κειμένου (την ανεργία των νέων). Ειδικότερα:

- Με την «ελληνική ασθένεια» γίνεται αναφορά στις δυσλειτουργίες του ελληνικού κρατικού μηχανισμού σε σχέση με την αντιμετώπιση της ανεργίας. Οι δυσλειτουργίες αυτές αναφέρονται πιο συγκεκριμένα αμέσως μετά.
- Το «αντίδοτο στη νόσο» είναι η πρόταση της αρθρογράφου για την κατάρτιση εθνικού σχεδίου ενίσχυσης της απασχόλησης των νέων· η φράση ανταποκρίνεται ακριβώς στην εννοιολογική μεταφορά που διέπει ολόκληρο το κείμενο, ταυτίζοντας τη νεανική ανεργία με «νόσο».
- Με τη φράση «που δεν θα μασκαρεύει τα κοινά δηλητήρια σε ανταλλακτικές αξίες» παρομοιάζονται οι παγιωμένες αντιλήψεις και πρακτικές με δηλητήριο και προβάλλεται το αίτημα να μην αποκτούν κοινωνικό κύρος, με άλλα λόγια να μην μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τους νέους.

Παράλληλα, και οι τρεις φράσεις προσδίδουν ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο, προσελκύουν την προσοχή του αναγνώστη και ενισχύουν τον προβληματισμό του.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο ποίημα του Κ. Γ. Καρυωτάκη «Δημόσιοι υπάλληλοι» το ποιητικό υποκείμενο στρέφει τα σατιρικά πυρά του ενάντια στην εργασία στον δημόσιο τομέα και εκφράζεται με πικρό σαρκασμό για τους υπαλλήλους και την καθημερινότητά τους.

Συγκεκριμένα, θεωρεί ότι η δουλειά στο δημόσιο είναι τόσο μονότονη και ψυχοφθόρα που λειώνει τους ανθρώπους (στ. 1) . Επίσης, διαρκεί πολύ – οι υπάλληλοι φθείρονται και πεθαίνουν (στ.1-2), και αμέσως στη θέση τους έρχονται άλλοι, ενώ το κράτος, που τους προσλαμβάνει στην αρχή, και ο θάνατος, που φροντίζει για τον τερματισμό τους στο τέλος, αναλαμβάνουν την τροφοδοσία αυτού του αέναου μηχανισμού (στ. 1-4, με την παρομοίωση της πολιτείας και του θανάτου με ηλεκτρολόγους, οι οποίοι ανανεώνουν την γιγάντια «μπαταρία» της δημόσιας διοίκησης). Παράλληλα, είναι και

ανούσια, εφόσον πρόκειται μόνο για μουντζούρωμα χαρτιών που δεν φταίνε σε τίποτε (στ. 5-6) και γεμίζουν με στερεότυπες κοινοτοπίες (στ. 7-8), χωρίς νόημα ή περιεχόμενο.

Αυτού του είδους η δουλειά έχει αντίκτυπο και στους ανθρώπους που την ασκούν. Οι δημόσιοι υπάλληλοι παρουσιάζονται άδαιοι και αδιάφοροι, επηρεασμένοι από την κοινοτοπία και την τυπικότητα της δουλειάς τους (στ. 9-10)· δείχνουν να συμπεριφέρονται ως μάζα, χωρίς να αναπτύσσουν καμία πρωτοβουλία (στ. στ.11)· σκέπτονται τα στοιχεία της δουλειάς τους – ζητήματα νομικά και οικονομικά – ακόμη και όταν επιστρέφουν στο σπίτι τους (στ. 12-13). Για όλους αυτούς τους λόγους χαρακτηρίζονται από το ποιητικό υποκείμενο «καημένοι» (στ.14).

Οπωσδήποτε, ο τρόπος με τον οποίο προβάλλεται στο κείμενο η εργασία στο δημόσιο και οι άνθρωποι που την ασκούν είναι υπερβολικός και μονόπλευρος, αιτιολογείται ωστόσο από τον σατιρικό χαρακτήρα του κειμένου. Η σάτιρα καυτηριάζει τα κακώς κείμενα διά της υπερβολής, δεν αποδίδει πιστά την πραγματικότητα.